

MAGYARÁG

Nyomda és kiadótulajdonos:
Pásztor Ede cég

VI. EVFOLYAM 222 szám.
1937. augusztus 11. Szerda

Ara 1 lej

FUGGETLEN POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK MINDEN NAP

Alapította

PÁSZTOR EDE

Felolós szerkesztő
Kádár Mihály

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL
ORADEA, PIATA MIHAI VITEAZUL 4.

A japánok számitanak arra, hogyan el kell hagyniok Pekinget

A távolkeleti viszonylagos nyugalom a jelek szerint csakis viharelőtti szélcsend csupán. A japánok teljes gözzel folytatják csapatmozgásait az északkeleti hadszíntéren. Tegnap Kian-Csan kikötőjében újabb három japán hadosztály szállt partra. Ezzel párhuzamosan a kínai csapatösszevonások is nagy iramban folynak.

Tegnap ért véget Nankingban az egész ország területéről összehívott honvédelmi parancsnokok tanácskozása. A kínai parancsnokok úgy számítják, hogy a legközelebbi japán offenzíva Csahar körül várható.

A tanácskozás egyhangú határozata szerint Kína a vé-

delmi háborút végigviszi.

Tokióban a rendkívül súlyos helyzetre való tekintettel elhatározták, hogy a minisztertanács minden nap összeül.

Ugyancsak Tokióból érkezik az a fantasztikusnak hangzó jelentés, mely szerint Nankingban a fiatal kínai katonák felázadtak, Hoin-Csing hadügyminisztert elfogták és a külügyminisztert pedig meggyilkolták. Nanking ezt a hírt cáfolja és teljesen komolytalan híresztelésnek könyveli el.

A már elfoglalt kínai területeken, különösen pedig Pekingben és Tiencsinben a japánok a legsürgősebb tempóban siettetik berendezkedésüket. A köztisztviselők kart teljesen ki-

cserélték, a kínai posta is japán személyzetet kapott, a kínai lapok szerkesztősegeit pedig bezárták.

Pekingben egyébként a jelek szerint a japánok korántsem érzik magukat túlságosan biztonságban. A városparancsnokság olyan előkészületeket tesz, amelyekből arra lehet következtetni, hogy

a japánok számolnak azzal, hogy esetleg Pekingből visszavonulniuk kell.

A város japán lakosságát figyelmeztették, hogy ingóságait tartsák állandóan szállításra készen és különösen nagy súlyt fektetnek a visszavonulási utak karbantartására.

Négyszemközt

Tegnap állítólag látható volt az üstökös. A Finsley üstökös jött el hozzánk, hogy megtekintse nyomorunkat. 1862-ben járt utoljára erre felé. Akkor kezdődött Európában, az a gazdasági fellendülés, amely a század elejéig tartott. Az üstökös avval a meggyőződéssel folytatta végtelen útját az égen, hogy rendben hagyja az emberiséget. A reakció akkor egy-két európai országot kivételével legyengülve hevert a magára ébredt polgárság építő lázában dühöngő tempója alatt. Mi minden történt azóta! A Finsley-üstökös nem ismer reánk. Láng és vér borítja a földet és az emberiség, mely akkor rohanva száguldott a legszebb jövő felé, most révetegen keresi az utat, melyet elvesztett 1914 augusztus 4-én. Az üstökös, mely magasságból nyilván messzi előre ellát, közömbösen húzott el fölöttünk és tovább száguldott a világűrben más naprendszerre és más Földre felé. Legközelebbi randevuja újból 80 év múlva van a Földdel. Nyugodt. A Föld itt fog forogni helyén a legközelebbi randevun is. De hol lesz akkor az emberiség?

Tömegszerencsétlenség a budapesti Ullői úton

**Összeütközött egy angol autó és egy falusi szekér:
egy életveszélyes, négy súlyos, két könnyű sebesült**

Vasárnap reggel, néhány perccel 6 óra előtt megszólalt a mentőállomás telefonja: az Ullői útra kértek segítséget. A mentőautó percek alatt száguldott ki az Ullői út 120. elé, ahol egy felborult falusi szekert láttak, mellette eszméletlen állapotban vértől borítva, aszszonyokat, gyermekeket.

A legsúlyosabban sérültet, Petrőcz István 62 esztendőes nagykőrösi szőlősgazdát, Margit nevű 36 éves leányát és Nagy Sándor kántortanító feleségét tették be először az autótba, majd két kisgyermeket, a 8 éves ifj. Nagy Sándort és a 6 éves Nagy Margitot, végül bekötötték a két könnyebb sebesült, Nagy Sándor 39 éves nagykőrösi református tanító és Riegler József kocsis sebéit is. A mentőkkel egy időben érkezett a szerencsétlenség helyére a rendőri bizottság, amely nyomban kihallgatta a felborult szekértől néhány méternyi álló, angol rendszámú autó vezetőjét és utasait.

Petrőcz István kocsija az Ullői úton haladt Kispeszt felé, a következő személyekkel, Pet-

rőczel, a Nagy Sándor tanítóval, a feleségével, Petrőcz Margittal, Nagy két gyermekével és Riegler kocsisal, aki a szekert hajtotta. A kocsi a BWK 327 rendszámú G. B. jelzésű autó előzni akarta. Az autó sárhányója a szabályos előzés közben beleakadt a kocsi oldalába és a szekert felborította. Az autó volánjánál Stanley Meinhardt hamptoni születésű 23 éves egyetemi hallgató ült, mellette Reginald William Day angol őrnagy, a hátsó ülésen pedig két kispesi hölgy.

A szekér utasai a kövezetre zuhantak, miközben Petrőcz agyrázkódást és medencecsonttörést szenvedett, de súlyosan megsérült Margit leánya, a ta-

nító felesége és két gyermeke is. A Reggel munkatársa beszélt az angol autó egyik utasával, aki elmondta, hogy a siófoki csárdában vacsoráztak heten és a társaság mindössze két és fél liter bort fogyasztott. Ezzel szemben az őrzemes rendőr azt jelentette a főkapitányságnak, hogy az az autó vezetője ittas volt.

A helyszíni vizsgálat után Meinhardtot bekisérték a főkapitányságra, ahova elment vele Day őrnagy is. A rendőrorvos megállapította, hogy a soffor ivott de egyáltalában nem ittas.

A betegek állapota még komoly, különösen Petrőcz Istváné, akinek sérülései életveszélyesek.

A cluji megyei választások eredménye

Cluj, aug. 9. Vasárnap zajlottak le Cluj megyében a megyei választások. 22 községben, 25 választási körzetben ejtették meg a választást, melynek eredménye a következő: Nemzeti parasztpárt 10,330, liberálisok

8993, román front 3636, Magyar Párt 4523, nemzeti kereszténypárt 1696, gheorgisták 674 szavazat. A cluji választás tehát a demokrata pártok győzelmét és a jobboldal megsemmisítő vereségét hozták.

A párisi világkiállítás novem-ber 15-én zárul

A párisi világkiállítás november 15-én zárul és ezután csak a tudományos felfedezések pavilonja marad nyitva egész télen át. Nem tartják lehetetlennek, hogy a világkiállítás tavasszal jelen formájában ismét megnyíljon, a kiállítás rendezőse ezirányban most folytat tárgyalásokat az egyes résztvevő államokkal.

Kínát nem lepte meg a német repülők visszahívása

Sanghaj, augusztus 9. A Kínában működő német katonai kiképzők visszahívásának valószínűsége kínai politikai körökben nem okozott meglepetést. Kínai körökben már a német-japán kommunistaellenes szerződés megkötésekor számítottak arra, hogy a szerződés megglazítja a Kína és Németország közötti, addig barátságos viszonyt.

PARDON

BÉCSBEN divattanácsot szerveztek. A divattanács állami intézmény és célja az, hogy egyeztesse a nemzeti viselettel a divatot. Természetesen a divat szaktanács legelső sorban a nemzeti ipar kívánságait próbálja szolgálni és viszont. Amit az osztrák gyárak akarnak, azt elfogadja a divat szaktanács, amit a szaktanács véleményez, az a gyáraknak írott parancs is lesz. A divattanács mellett divattanácsosok is működni fognak. — Ezenkívül rajzoló, tervező, divat tudorok és divat emésztők nagy tömege fog felépülni a divattanács mellé, ami ilyenkor már mind történelmi szokott.

NAGY kérdés persze az is, hogy férfiak vagy nők kerüljenek a divatszaktanácsba. Van egy vélemény, hogy a nők a nők számára öltözködnék, vagy is azért, hogy a barátnők pukkadjanak. Van viszont vélemény, hogy mégis csak a nemzeti kiválasztás funkcióját tölti be az öltözködés, éppugy, mint egyes madaraknál a fényesebb tollazat. El kell tehát dönteni, hogy a kérdéses szakosztályban, illetve tanácsosságra, férfiak, vagy nők viseljék a tisztségeket. Véleményem szerint a férfiak jobban értenek a női ruhához, mint a nők. A nőknek minden tetszik, a nőkre mindent rá lehet szólni. Tudjuk, hogy a párisi szalonok azért kreálnak mindig új meg új divatot, hogy ezzel árujuk kellemségét biztosítsák. Na már most a dolog úgy áll, hogy ott is emberek dolgoznak, még pedig fizetett emberek. Ezek a tervezők — fix fizetésük van, anyagi bajaik vannak, gondjaik, jó vagy rossz kedvük, — összevesznek a feleségükkel s bosszút állanak az egész emberiségen. Kifundálnak olyan kalapokat és ruhákat, miket jóindulattal nem akasztanak fel a hölgyekre.

ELŐFORDULHAT például egy tervezővel az is, hogy részeges. Amit legrészegebb pillanatában kitalált, azt Önök hölgyeim magukra veszik. — Mert a szalonosnak igazán mindegy, hogy mit talál ki a tervezője, neki csak az a fontos, hogy a vevő közönség meg legyen elégedve s olyan örült divat még nem volt, amivel a hölgyek meg ne lettek volna elégedve. A fő, hogy elég drága.

Semmi harag és kötekedés nem vezeti e sorok íróját, de mondják meg Önök is, hogy nem így van ez? Aki például kitalálta azt, hogy a hölgyek egész télen áttört selyemharisnyába járjanak és reumát szenvedzenek, az nem volt vagy hülye, vagy gazember? Aki kitalálta, hogy minden estélyi ruhához ugyanolyan színű köröm dukál, az nem volt részeg?

Az megint más kérdés, hogy igaza volt, mert ime a hölgyek átvették az áttört harisnya vi-

selését és beletörődtek a sokszínű körömbé. De engedelmet kérek, a rulettjátékost büntetik azért, mert gyenge az akaratereje és leül rulettezni, vagy azt, aki a rulettasztalt felállítja? Hölgyeim, feketére lakkozott körömmel írom e sorokat: a divattanácsosok minden or-

szágban, bevezetendők és kötelesek józanéletű férfi-nemből tesületüket összeállítani. (Lehetőleg családapák legyenek.) Ezek mondják meg, szép-e az, ha egy hölgy lakkozott lábujjakkal jár, körömcipőben és áttört harisnyában, hogy a lakkozott lábakörme jól látszód-

jék? Mondják meg, hogy szabad-e a hölgyvilágot, ezt a kisebb ítélőképességű, de mégis oly kedves emberréteget, kitenni ostoba fickók divatdikaturájának, — vagy meg kell őket védeni ez ellen? Állítsák fel minden országban a divat tanácsokat.

HIREK

A teljes kormány fogadja a hazatérő Őfelségét. Bucurestiből jelentik Vasárnapot a kormány több tagja még vidéken tölti, de hétfőre valamennyien a fővárosba utaznak, hogy jelen legyenek Őfelsége visszatérésénél. Az uralkodó fogadásánál az egész kormány jelen lesz. Tătărescu miniszterelnök a vasárnapot laşiban tölti és vele utazott Inculeţ helyettes miniszterelnök is.

Kiütéses tifusz Chişinăuban. Chişinăuból jelentik: A várost komolyan fenyegeti a kiütéses tifuszjárvány, miután az elmúlt napokban egymásután már 12 esetet jelentettek az orvosi hivatalnak, az elmúlt év ugyanezen időszakának hat esetével szemben. A város összes hatóságai együttes tanácskozáson állapították meg a járvány elleni védekezés módjait. Vegyelemeztek a kutak vizét és ennek eredményeképpen több külvárosi kutat lezártak.

Az új postatarifa. A posta vezérigazgatósága távirati körrendeletben értesítette a postahivatalokat, hogy augusztus 10-től új postai díjszabás lép életbe. A változások a következők: A postai levelezőlap ára az eddigi 3.50 lej helyett 4 lej lesz, illetve a levelezőlap alapára 3.50 lej és 50 banis repülőbélyeget kell ragasztani rá. Képeslapra az eddigi 3 lej helyett 3 lej és 50 banis postabélyeg ragasztandó. A napilapok postai szállítása is megdrágult. Utánvételes küldemény díja 1000-tól 100.000 lej értékig 10 lej. A pénzesutalványoknál az eddigi tarifán kívül — 20.000-tól 50.000 lejig 1000 lejenként 2 lej, 50.000-tól 100 ezer lejig újabb egy lej fizetendő. A távirati pénzesutalvány tarifája 10.000 lejig 30 lej, azon felül 100.000 lejig 50 lej. A sürgő távirati átutalás díja 60 lej. Utánvételes csomagok után ezentúl a rendes tarifán kívül 1000 lejtől 100 ezer lej értékig 10 lej kell fizetni. Minden elkönyvelt küldemény feladóvévénye után 1 lej fizetendő készpénzben. A levél postai díjszabása nem változott.

Mindent a legnagyobb rendben talált a belügyminisztériumi vezérfelügyelő Lugojon. Du mitrescu Constantin vezérfelügyelő kétnapos vizsgálatot tartott a lugoji városházán s megállapította, hogy a városi ügykezelés körül minden a legnagyobb rendben van. A vizsgá-

lat eredménye teljesen igazolta dr. Bireescu polgármestert, aki saját maga kérte a vezérfelügyelő kiküldését, azok után, hogy egy szabálytalanságok miatt felfüggesztett városi tiszt viselő bosszúból feljelentést tett a város vezetősége ellen.

A TENGEREK MÉLYSÉGE. A tenger mélysége az Északiskardon, eddigi adatok szerint, meghaladja a 4 kilométert. Az uszó jégszigeten táborozó orosz tudósok 4284 méteres mélységet is mértek. Eddigi mérések egybevetéséből kitűnik, hogy a

tengerek átlagos mélysége 3790 méter. A legnagyobb mélységet a Csendes óceán Filippini csoport Mindanao szigete mellett mérték: 10.792 métert. Ezzel szemben érdekes megemlíteni, hogy az Alpok legmagasabb pontján 4810 méter magasra érnek (Mont Blanc), viszont a Himalája 8880 méter magaságot is elér (Mont Everest).

Étteremmel ellátott gépkocsi. Düsseldorfban helyezték forgalomba a világ legelső valódi étteremmel ellátott gépkocsiját. A gépkocsiban 35 személy számára van hely, éttermi részében egyszerre 8 személy étkezhet zavartalanul. A tervezők táplálékáról sem feledkeztek meg és a gépkocsit kis könyvtárral is ellátták.

Egy japán diplomata nyilatkozott Budapesten a távolkeleti háborúról

Budapest, augusztus 9. Takano a moszkvai japán követség politikai attaséja szombaton Budapestre érkezett. A japán diplomata szabadságon van és szórakozásból utazik Európában. A távolkeleti helyzetről adott sajtónyilatkozatában kijelentette, hogy véleménye szerint a szovjet nem avatkozik bele a kínai-japán háborúba. Kína és Japán 1933-ban szer-

ződést kötött és ebben a nankingi kormány kötelezte magát, hogy Északkinába nem szállít hadsereget. Ezt a kötelezettséget a kínaiak megszegték, mert Északkina határát a napokban husz kínai hadosztály lépte át. A békét csak úgy lehet megmenteni, ha Csang Kaj Sek hadserege az utolsó pillanatban visszavonul...

Elhalasztotta

Bucureşti, augusztus 9. Marise Bastie, az ismert repülőnő aki néhány nappal ezelőtt Cernăuţiiban leszállt, hogy onnan tovább folytassa útját a fővárosba, egyelőre a kedvezőtlen időjárás miatt kénytelen volt

Cernăuţi-Bucureşti közötti útját az ismert repülőnő

lemondani arról, hogy repülőgépen tegye meg a Cernăuţi és Bucureşti utat s vonaton érkezett meg a fővárosba. Amint az idő kedvezőtlenebbé válik, visszatér Cernăuţiba és onnan Bucureşti-be fog repülni.

Osztrák vámhivatal a trieszti kikötőben?

Bécs, augusztus 9. A Bécsi Távirati Iroda szerint Ciano gróf olasz külügyminiszter és Berger Waldenegg kvirináli osztrák követ Rómában egyezményt írt alá, amelynek értelmében a trieszti kikötőben osz-

trák vámhivatalt állítanak fel. Az új vámhivatal révén az osztrák pénzügyi igazgatás — több évtizedes megszakítás után újból közvetlen kapcsolatba kerül az adriai hajóforgalommal.

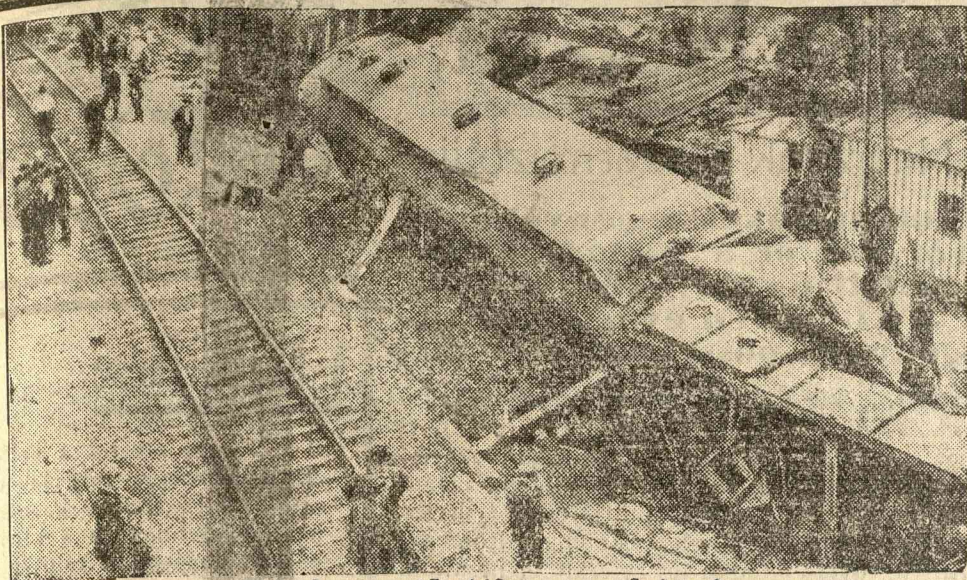
FLOREAL-KRÉM

szeplő, májfolt, pattanás és más arcisztétálanságok ellen. Szépit, üdít, fiatalít. 1 tégely ára 40 lei. Főraktár:

PAP DROGUERIA

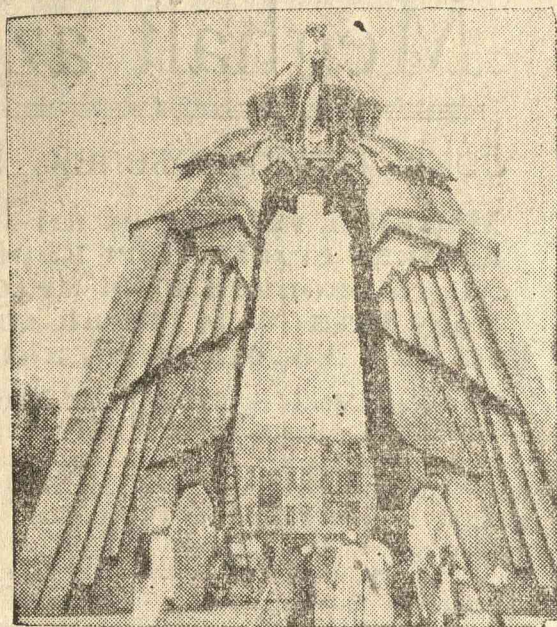
Oradea, Buly, Regele Ferdinand 9. Tel. 656. Naponta postai szétküldés

Képes nagyvilág

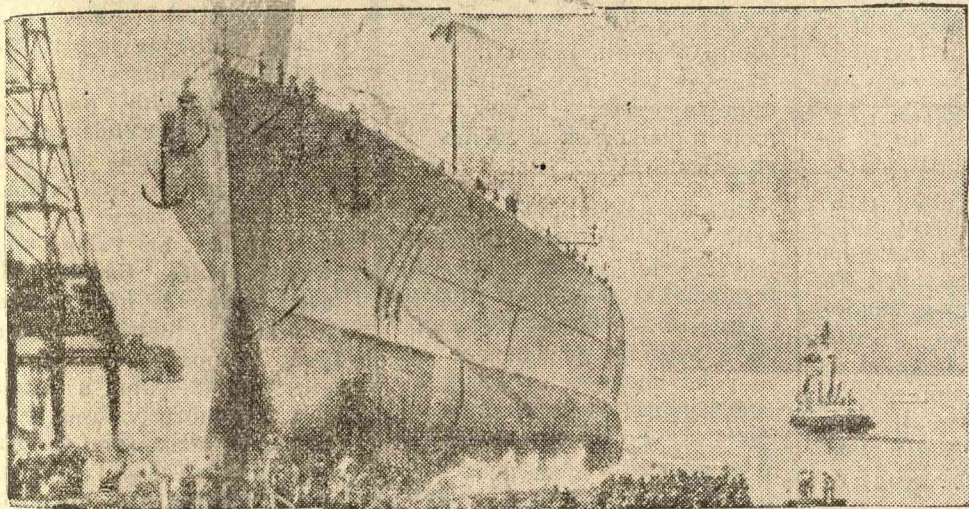
A Páris melletti vasuti katasztrófia

Néhány kilométerre Páristól borzalmas vasuti katasztrófia történt. Az összerohant és össze tört vasuti gépkocsik, ahol 50 halottat húztak ki.

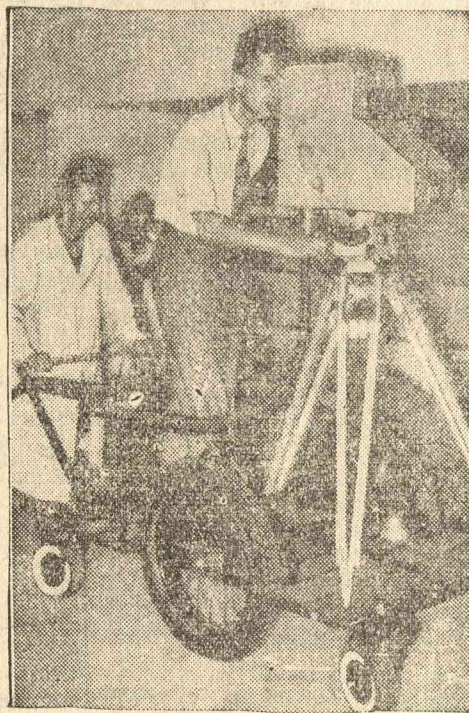
Faruk király diadal kapuja

Most koronázták meg Egyiptom királyává I. Farukot.

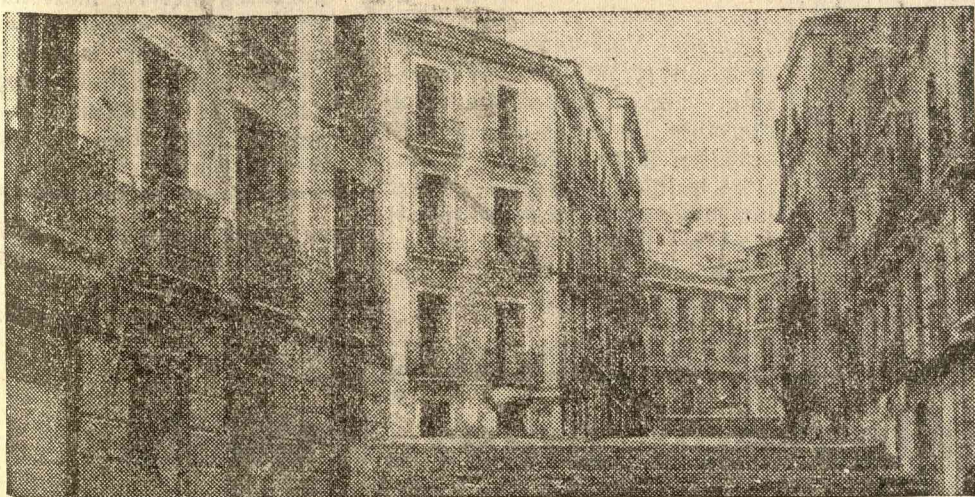
Uj hajó

Most bocsátották vízre az olaszok új 35 ezer tonnás hajójukat a „Vittorio Benetot”.

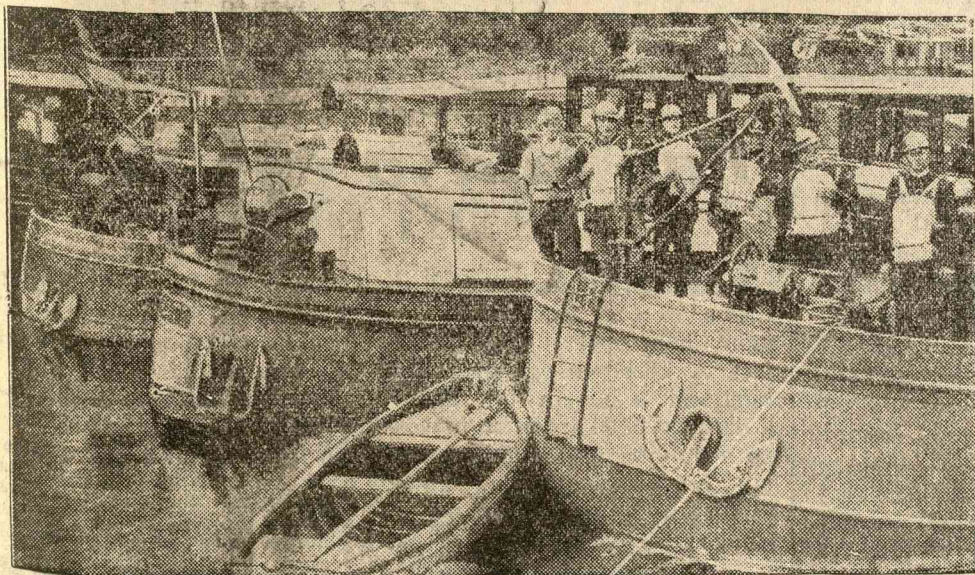

Mozgó filmfelvétel

A mozgó alakokat, lovas vagy autómutatványokat ilyen apparátuson vesz fel a filmoperatőr.

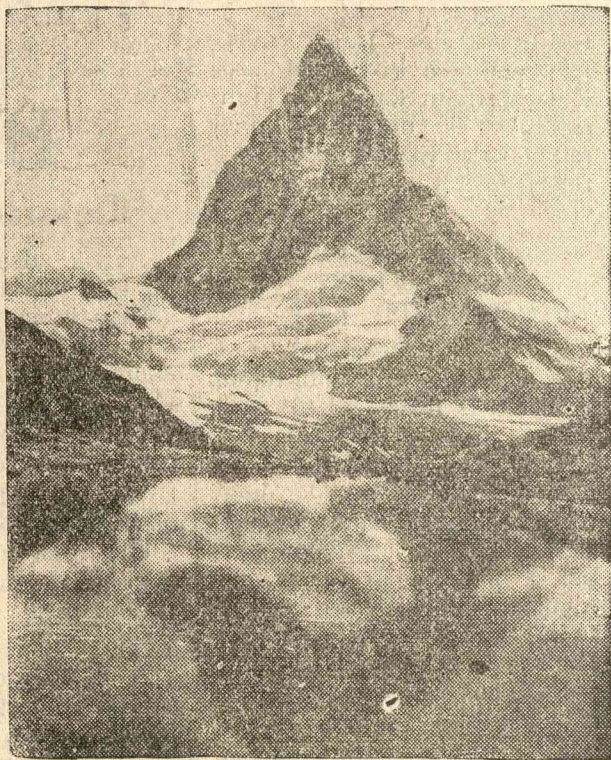

Madrid egyik őszeleti uccaja

Uj mentőgárdát

szereltek fel a francia tengerparti kikötőkben.

A Mittehoru híres csuca

melyen most csillagvizsgáló tornyot építenek.

Meghalt az utolsó Nopcsa,

Jókai regényhősnének, Fatia Negrának leszármazottja

Mi volt a valóság és mi volt a költött Jókai regényében? Aulikus érzelmeiért kapott bárói rangot a család, Fatia Negra azonban attól kezdve szakított homályos múltjával, hogy bejutott a főurak sorába. — Kilenven éves korában halt meg Nopcsa báró, akit a regényben bosszúból ölték meg

Fatia Negra Jókai egyik legnépszerűbb regényének a Szegény gazdagoknak a főhőse. A regény népszerűségét nem az igazolja, hogy alig van művelt magyar ember, aki ne olvasta volna. Ezt majd minden Jókai regényről el lehet mondani.

FATIA NEGRA ÉLŐ SZEMÉLY VOLT

Fatia Negra ugyanis nem pusztán a Jókai képzeletének találmánya, hanem valóságos élő személy, történeti alak. Hunedoara vármegyében tár még ma is vannak — az én fiatalabb éveimben még számosan akadtak — olyan benszülöttek, aki a Sztrigy mentén Hateg vidékén vagy a Muregvölgyében utazva rámutattak egy-egy korcsmára mondván: Ez is egyik tanyája volt Fatia Negrának. Odébb pedig valamely erdőszélen, vagy egy-egy hirtelen kanyarodónál elmondják, hogy itt Fatia Negra ezt meg ezt a gazdag embert rabolta ki...

Ardealszerte de különösen Hunedoara vármegyében köz tudomásu, nyílt titok volt Fatia Negra kiléte. Jól ismerték személyét, valódi nevét csak úgy, mint kalandjait, fosztogatásait s egyéb viselt dolgait. Különös, titokzatos, egyrészt csodálat, másrészt féltékenység egyéniség volt. Kettős életet élt. Egyet mint gazdag, előkelő nemes (báró Nopcsa), majd élete második szakában mint bárói rangot nyert főúr, — a rendes társadalmi keretek kívülhelyezése között. De élt egy másik életet is a társadalmi kereteken kívül, sőt azok ellenére, mint kalandor, arany csempész és utonálló kinek rabló kalandjaitól, fosztogató rajtaütéseitől rettegett az egész vidék.

RABLÓ, ARANYCSEMPÉSZ ÉS PÉNZ-HAMISÍTÓ

Ezt a kettős életmódot jelenti és jelzi a neve is, ami román kifejezés és magyarul azt teszi: fekete álarc. Tehát tulajdonképpen nem személynév, hanem megjelölése annak, hogy fekete álarc alatt lépett ki. Hősnünk a rendes társadalmi életből a másikba, a társadalmon kívülbe, Fekete álarc alatt élte uri betyár életét. Mert talán ez a kifejezés talál rá a valóság szerint is, a Jókai regénye szerint is.

A XIX század első felében élte kalandor sőt rabló életét. Működésének fénypontja azonban a Bach korszak első éveire esik. A Jókai regény is a Bach korszakban fejezi be a histó-

riát. Fatia Negrának t. i. külön aranycsempész és külön pénzhamisító bandája is volt. Mindkettővel nagy mértékben megkárosította a kincstárt. — Ezért elfogatási parancsot adtak ki ellene. Am a ravasz kalandor nyaka körül csak nehezen lehet szűkebbre szorítani a hurkot. S mikor már látja, hogy nincs menekvés, elfogják, öngyilkosságot követ el. De csak a regényben. Mert Fatia Negra majdnem 90 évet élt s ebből az utolsó évtizedeket Déván, hol mindenki ismerte és tudta, hogy ő Fatia Negra. Igaz azonban az is, — hogy 1853-ban társadalmon kívül eső, rabló kalandor élete hirtelen és váratlanul megszűnt, véget ért. 1853 óta sohasem történt meg többé, hogy Fatia Negra valakit megtámadott vagy kirabolt volna. Kettős élete megszűnt. Csak egyet élt — a rendes társadalmi keretek között. De multja miatt meg lehetőségek elszigetelten, kevés tisztelet és még kevesebb rokonszenv között.

A BÁROI CIM JAVITTOTTA MEG

Mi lehetett az oka társadalmon kívül eső élete hirtelen megszűnésének, teljes megszűnésének? A magyarázat a következő. Fatia Negra családjának egyik tagja, éppen az ő testvérbátyja egyik legmagasabb udvari méltóságot töltötte be a bécsi udvarban. Eszesége és ügyessége révén a legbefolyásosabb tényezők egyikevé küzdötte fel magát. Persona gratissima volt s mint ilyen bárói méltóságért folyamodott

a császárhoz. Az udvar ekkor — az ötvenes évek elején vagyunk — tájékozódni akart a folyamódó családjának viszonyairól, multjáról és jelenéről s a jelentéstételre Strohmayr főnök ur referált is hivatalnok ki lelkiismeretességgel a családról és Fatia Negra dolgait is írásba foglalta, 78 ivre terjedt a jelentése. A folyamódó mégis megkapta a kért báróságot. Viszont Fatia Negra is nyilvánbátyjának hatására felhagyott eddigi életével, mátol holnapig eltűnt s lett igen jámbor, becsületes ember, akinek legfőbb foglalkozása a gyónás és vezeklés.

Sok és nagy bűnei lehettek mert egyik visszaemlékező azt jegyezte fel: Ha ezeket az információkat — a Strohmayr jelentését — Jókai olvasta volna, a Szegény gazdagok c. regényét ő maga is az urangyala imádságának tartotta volna. — Pedig ugye bizony így is lehetetlen vakmerőségek és hajmeresztő rabló kalandok láncolata.

A NŐK BARÁTJA

A rabló kalandok és hamis pénzverés mellett még volt egy szenvedélye: a nők iránti rajongás. Volt hites felesége, de ahányat látott, annyit szeretett annyit kívánt. Legszebb szeretője Boricanu Mária volt. Jókainál is szerepel ez a Mária, mint a nagyerejű, de szelid lelkű Iuon Tare elcsábított felesége. Részben éppen ez a kaland okozza vesztét — a regényben tudniillik.

Igazán csodálatos, hogy még

A nap kérdése

A Tempo szerint a belföldi piacot ismét megrázkódtatás fenyegeti. A kormány ugyanis felmondta a kliring megállapodásokat, miután — ma már nem egyeztethe — tö össze azokkal a szempontokkal, melyek annakidején a megállapodásokat szükségessé tették. A megállapodás felmondása folytán igen sok blokált követelés szabadul fel, melyet import követ. A fölösleges importtól féltik a belföldi piacot és joggal. Ugy berendezkedtünk már az elzárkózás politikájára, úgy beledugtuk fejünket a homokba, hogy ma már jaj nekünk, ha valami megkönnyebbülés támad a piacon. Hány és hány silány minőségű belföldi „árugyár” roppanna össze, ha megint szabad volna a behozatal! Szomorú valóság, hogy mi már észre sem vesszük, hogy minőségileg mennyire lezüllöttünk, mennyire nem finom az az áru, amit mi a kontingentálás áldásaként élvezünk. Hogy felszabadulna a jó közönség! A közönség melyről most kiderülne, hogy annyi minden mellett a silány fogyasztási cikkek taksza nélküli elfogadásában is áldozatot hoz, — amit „láthatatlan adónak” nevezhetünk.

nem akadt a műnek román fordítója. Bizonyos vagyok abban, hogy a román báró román nyelven is azonnal kedvelt olvasmánnyá válnék.

Halálosvégű magzatelhajtás

Letartóztattak egy angyalcsináló szülésznőt Baia-Maren

Annak ellenére, hogy az új büntető törvény rendkívül szigorúan bünteti a magzatelhajtást, mégis igen gyakoriak az abortuszok következtében történő halálesetek.

David Maria 23 éves valea borcotului leány áldott állapotba került. Hogy szegénység miatt megmeneküljön, felkereste özv. Stetz Antalnét baia marei szülésznőt akit megkért, hogy szabadítsa meg három hónapos magzatától.

A bábaasszony, aki hasonló üzelmek miatt már többször büntetve volt, kezdetlegesen eszközökkel beavatkozást végzett a leányon. A „műtét” következtében a szerencsétlen lány nál vérmérgezés lépett fel.

Súlyos állapotban szállították be a kórházba, ahol Dávid

Mária tegnap reggel irtózatossínok között kiszenvedett.

Az angyalcsináló szülésznőt

letartóztatták és bekísérték a satumarei ügyészség fogházába.

Égő fáklya egy bucuresii uccán

București, augusztus 9. Eufrosina 73 éves Bucuresi-i asszony benzinnel ruhákat tisztított. A közelben égő gyorsfűző lángjától a benzin fellobbant, a lángok belekaptak a matróna ruhájába és azt felgyújtották. A megremült nő az utcára szaladt és ott a járókelők segítése, de mire sikerült eloltaniok a lángokban álló ruhát, a szerencsétlen asszony életveszélyes égési sebeket szenvedett. A szerencsét-

lenül járt asszonyt a mentők a kórházba szállították, de életbenmaradásában nem bíznak az orvosok.

Potom árban vásárolhat férfi és női szövet maradványokat: öltönyre, kabátokra, nadrágra, kosztümre, comple és szoknyára. Vásznak, damasztok, asztalnémtűk, mosók és kis maradványok érkeztek.

STE NER

maradványok Oradea, Calea Victoriei No. 2, 3. emelet.

Országszerte súlyos károkat okozott a mértéktelen esőzés

Ardeal déli részében, különösen Sibiu környékén hatalmas károkat és komoly árvízvesztélyt idézett elő a folytonos esőzés. Ezen a vidéken már 1 hét óta ugyszólván megszakitás nélkül esik. A város alacsonyabban fekvő részei, az állomás és az elmekórház környéke különösen sokat szenved az esőzéstől, mivel a víz ide húzódik, ellepi a pincéket és a szuterren helyiségeket. A városrész lakossága valósággal pánikhangulatban van, legnagyobb részük elhagyta lakását és a város magasabban fekvő pontjaira menekült. A pánikhangulatot még növeli az is, —

hogy a Cibin folyó hatalmasan megdagadt és azzal fenyeget, hogy kiönt.

Nem kevésbé veszedelmes a helyzet Cernăuți megyében se. Magában Cernăuțiiban több utcára máris víz alatt áll, ugyan csak elöntötte a víz a Mamaia, Venetia és Riviera strandokat is. A tüzoltók emberfeletti munkát végeznek és eddig sikerült is 30 házat vízmentesíteniük, de még mindig száznál több házat fenyeget összeomlás a víz pusztításai folytán. A Cernăuțiiban bejegyzett károk több millióra rúgnak.

A Prut folyó szintje két méterrel emelkedett egy hét alatt

és minden órában azt várják, hogy kiönt. Több község és falu, mint Rezoza, Bila, Noua-Sulița, Jucica szükségátakat építenek és megteszik az előkészületeket arra, hogy ha ezek a gátak nem bizonyulnak elegendőeknek, a lakosság idejében elhagyhassa a veszélyeztetett területeket.

Tegnap szokatlan erejű vihar dühöngött Constanțában is és egy villám belecsapott a Yola villába, amelynek egy falát valósággal leborotvált. Szerencsére nem tartózkodott senki a közelben.

Borzalmas szerencsétlenségek vasár napja Csehszlovákiában

Csehszlovákiában tegnap súlyos vasuti szerencsétlenség történt. Brünn és Dehtschbrod között egy személyvonat mozdonya és három kocsija kiugrott a sínekről és felborult. A vonat vezetője és fűtője súlyos sebesüléseket szenvedtek, oly-

annyira, hogy kórházbaszállítás közben bele is haltak sérüléseikbe. Rajtuk kívül öt utas sebesült súlyosabban.

Ugyancsak Csehszlovákiában Prága közelében egy katonai autóbusz, amely repülőteret vitt a repülőtérre, az or-

száguton egy magánautót akart kikerülni és az árokba borult. Az utasok közül 8 repülőtszert szenvedett súlyos sérüléseket, négy közülük bele is halt seibe, kettőnek állapota pedig életveszélyes.

Bucurestiben felállítják a párisi román kiállítás pavillonját

A párisi világkiállításra készült román pavillon építői felvetették a gondolatot, hogy a többi államok példáját követve, szállítsák haza Bucurestibe a román pavillont is. A párisi világkiállításán méltó feltűnést keltett az izléses, művészi épü-

let, amelynek különösen a vendéglője aratott nagy sikert.

A román pavillont a tervek szerint egy bucuresti-i parkban állítanák fel ismét, ahol mindenki belépődíj nélkül látogathatja. Ha a párisi világkiállítást még a jövő eszten-

dőre is meghosszabbítják, akkor természetesen, akiknek anyagi helyzete nem engedi meg, hogy Párisba utazzanak, csak a jövő évben gyönyörködhetnek a világkiállításra készült művészi pavillonban.

Negyvenmillió frankba került a világ legdrágább hormonja

A párisi Rockefeller-intézetben előállított gyógyszer hatásosabb a rádiumnál

Páris, augusztus 9. A párisi Rockefeller Intézet-ben zárt ajtók mögött, a legnagyobb titokban befejezték a világ legdrágább anyagának elkészítési kísérleteit. Ez az új anyag egy

eddig ismeretlen hormon, mely valóságos forradalmot fog előidézni a gyógyítás terén. Hatása sokszorosan nagyobb és meglepőbb, mint a rádiumé, — előállítási ára pedig pontosan

nyolcszor akkora, mint a csodálatos fémé. Eddig összesen 1 grammot sikerült előállítani a titokzatos hormonból, nem kevesebb, mint negyvenmillió frank költséggel.

Nagyarányu emelkedés az élőállat árakban

Az elmúlt napokban megindult sertésexport és a tengeri rossz terméskilátása következtében a sertés ára rohamosan felszokott. Az eddigi 22 lejes árról 28—29 leire emelkedtek a sertésárak. Ugyancsak a kiszállítás hatása alatt drágult meg a szarvasmarha is, amely a néhány nap előtti 13 lejes ár

helyett — a mai piacon, 16-17 leibe került.

A borjú árában is emelkedés mutatkozik. A borjú ára 16-17 lejről 22 leire emelkedett. A borjú árában azért történt árdragulás, mert a Banat-i vágók vásárolják össze az aradmegei állatokat, mivel megyéjükben a 22 lejes árnál is maga-

sabb a borjú kilogramonkénti ára.

IDŐJÁRÁS

A nyugatról indult hőhullám erősen érezteti hatását. Fokozatos felmelegedés várható.

Feljegyzésre érdemes

hogy megdrágult a posta. Nem sokkal. Ó, nem. A posta óvatosan szokta forgatni azt a titokzatos gépezetet, mely annyira hasonlít az adópréshez, de mégsem az, mert hiszen a posta autonóm testület. S nem adóztatja a polgárt, mert hiszen az adót mindenki be kell hogy fizesse, a postát meg az, aki igénybeveszi szolgáltatait. Mint elégedetlen emberhez illik, meg kell említenünk azt is, hogy a posta a tarifaemelés mellett nem képviseli azt a tökélyt, mely a kiszolgálás tekintetében kárpótolja a polgárt a drága tarifáért. Közel sem áll az az elv, hogy a drága pénzért legalább tökéletes kiszolgálást adnak. E sorok írójával éppen a napokban történt meg, hogy több levele visszajött, ráírva, hogy a címzett elköltözött. Ha egymásután történik a levelekkel ilyesmi, megengedhető a feltevés, hogy tévedés történt. De itt oly speciális eset történt, hogy felváltva hol visszajött egy levél, hol megkapta a címzett. Szóval egyik nap ott lakott, másnap elköltözött... Egy posta, mely ilyen szóráskoztató artistamutatványokra képes, csakugyan megengedheti magának a jogot, hogy ha már nemcsak kiszolgálja a közönséget, hanem szóráskoztatja is, legalább emelje a díjat. Hát meg is teszi. A mostani emelés annál is inkább sérelmes, mert a posta még arra sem érdemesítette a közönséget, hogy legalább tájékoztassa az emelés okáról.

Gázol a tank

Különös szerencsétlenség történt Páris mellett. A párisi környéki hadgyakorlatokról hazatérőben lévő tankosztag egyik tankja az országuton összeütközött egy utasszállító autóval és valósággal összetaposta azt. Az autó négy utasa közül három könnyebb sérülésekkel menekült meg, mert sikerült idejében kiugraniok az autóból a negyedik utas azonban a helyszínen meghalt.

Lemondott a japán hadügyminiszter

Tokió, augusztus 9. A Domei távirati iroda jelentése szerint Ho Jing Csin, a nankingi központi kormány hadügyminisztere, lemondott. Lemondását elfogadták, helyébe Cseng-Cseng tábornok eddigi helyettes hadügyminisztert nevezték ki.

A csók gyanus eredete

Londonból jelentik: Clyde Ferguson, a pretoriai főiskola tanára előadása során új elméletét ismertette. Eszerint az ősemberek „D” vitamin szükségletüket oly módon fedezték, hogy önmaguk és egymás testét harapdálták. A tudós szerint a csók eredete is az őstől vezethető.

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés ára szavanként 2 lei. A legkisebb hirdetés 10 szóig 20 lei. A rumba igazoló-jegy szelvényei ellenében 10 szavas apróhirdetést 10 lejért közlünk. Jelíggel, vagy „cim a kiadóban” jelzéssel feladott hirdetéseknek 10 lej pótdíj fizetendő. Csak válaszbélyeges érdeklődésre válaszolunk.

ÁLLÁS

Perfekt szobaleány vagy minden szobaleány felvételik. Cim a kiadóban. 2640

Jómegjelenésű intelligens ügynök akvizíciós munkára, privát házak látogatására, garantált legkevesebb 4000 lei havii jövedelemmel felvétetik. — Cim a kiadóban. 2022

Kisebb család keres perfekt főzni tudó minden házi munkát nagy mosás és vasaláson kívül végző intelligens, jobb megbízható nőt. Állandó nyugodt otthont, jó bánásmódot s rendes fizetést nyújtunk. Cim a kiadóhivatalban. Vidékiek részletes levélben ajánlkozhatnak eddigi működés és életviszony megjelölésével. 2654

Jó bizonyítvánnyal bejárónő 15-ére felvétetik. Salamon, Str. Matei Corvin 10. 2664

Bevezetett helyre esti órákban lapkézbesítőt fix fizetéssel csakis gyakorlottat, továbbá egész napra újságárusokat felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Tanulókat fizetéssel felvesz Halász redőnygyár, Str. Cogălniceanu 22. 2725

Gyermektelen házmasterpár és perfekt szobaleány jó bizonyítványokkal 15-re felvétetnek. Str. Aurel Lazar 9. 2724

Gyakorlott fertigolonők azonnal felvétetnek. We-Ego cipőgyár, Str. Horia 12. 2722

Román nemzetiségű perfekt román-magyar gépirónő, könyvelésben jártas, állást keres. Megkereséseket „Kitűnő referenciák” jelíggel a kiadóba kérek. 2721

Neurath és Blomberg Gast-einben. Bécsből jelentik: Jól értesült osztrák körök szerint Neurath német külügyminiszter hétfőn érkezik Ausztria területére. Blomberg német hadügyminiszter is az ausztriai Gastein fürdőben tölti szabadságát és ott találkozni fog Janza tábornokkal, az osztrák vezérkar főnökével, akinek jó barátja.

Kommunista letartóztatások Cernăuți-ban. A cernăuți állam védelmi rendőrség, feljelentés alapján házkutatást tartott a Prutului utcai ecetgyárban, melynek padlásán óriási halom kommunista kiáltványt, röpcédulát és egyéb iratot talált. A további vizsgálat megállapította, hogy Ringler, a gyár tulajdonosa a kommunista mozgalom egyik főirányítója volt egy prágai diáklánnyal együtt, aki a gyáros letartóztatása pillanatában nyomtalanul eltűnt a városból.

Szenzációs újdonság!

„Dymus” system benzín-gáz-fűtőgép, „Micu” pumpa és előmelegítés nélkül működik, egy szál gyufával üzemképes. 1 db ára 80 lei. — Vizitelteladónak megfelelő engedménnyel!

V. dékre 14 lei portó hozzászámításával

Stern József vaskereskedés
Oradea, Piața Mihai Viteazul No. 2.

Vincellér, vagy kertész állást keresek. Somogyi Zsigmond Moldova 104. 2720

Cipész-alja munkások, női ágó munkára, ragasztók, ragasztónők azonnalra felvétetnek Muharynál, Str. A. Iancu no. 9. 2719

VÉTEL-ELADÁS

Eladó fekete női szövet kabát és teljesen jó szürke női kosztüm. Cim a kiadóban. 2708

Cukrászoknak tortalap, papírtálca, mignon papirok, papír szalvéták nagy választékban a egolcsóbban Pásztor Ede cég papíráruházában.

Bejelentő hivatalhoz (rendőrségi) szükséges bejelentő lapok kaphatók Pásztor Ede cégnél.

LAKÁS

Kétszobás konyhás lakás azonnal kiadó. Str. Sincăi 3. 2581

KÜLÖNFÉLE

Bérelnék, a városban vagy közelben egy kertet vagy földet kertészeti céljaira. Egri Str. Regele Carol 12. 2723

Gázolás a fővárosban. A București-i rendőrség forgalmi ügyosztályán tovább folynak a vizsgálatok annak a gázolásnak ügyében, melynek tegnap Ioana Cătușat nevű kisleány esett áldozatul. A kisleány a Doamna Ghica utcán át akart haladni az uttesten, amikor a 244-es számú bérkocsi, melyet A. Manolescu bérkocsis hajtott, teljes sebességgel nekirohant a kisleánynak. Se a kocsinak se az áldozatnak nem volt ideje már kitérni. Az utca közönsége a borzalmas látvány hatására alatt annyira felháborodott, hogy nyomban meg akarta lincselni a bérkocsist.

Makulatura

Újságpapír nagy tételben is kapható
Pásztor Ede cégnél
Oradea, Piața Mihai Viteazul 4. sz.

ÉVENTE 40 millió dollárért vásárol árut a Szovjet Amerikától

A kereskedelmi szerződések fontos záradéka a hadianyagszállításról

Newyork, augusztus 9. Roosevelt elnök a washingtoni Fehér Házban orosz-amerikai kereskedelmi szerződést írt alá. — Az egyezmény értelmében a Szovjet ezután évente 40 millió dollár értékű árut vásárol Amerikától s ennek fejében az Egyesült Államok első ízben adja meg minden feltétel nélkül Szovjetországnak az összes kereskedelmi könnyítéseket.

Az új orosz-amerikai kereskedelmi szerződés igen fontos záradékot tartalmaz, nevezetesen azt, hogy Amerika megtilthatja, vagy korlátozhatja az arany és ezüst be és kivitelét, azonkívül ellenőrizheti, a semlegességi törvénynek — megfelelően, a fegyver, lőszer és hadianyag kivitt. A záradék érdekessége, hogy a jövőben minden kereskedelmi szerződésbe felveszik a kikötéseket.

Növelik az angol szárazföldi hadsereget

London, augusztus 9. Hoare Belisha angol birodalmi belügyminiszter beszédet tartott, és kijelentette, hogy intézkedések történtek a szárazföldi hadsereg szélesebb arányú szorosításának dolgában. A kato-

náknak megadják azt a lehetőséget, hogy a rendes szolgálati idő letelte után is a hadsereg kötelékében maradjanak. Az altiszteknek nyugdíjakat biztosítanak.

Nem kell nyolc napig időzni a fürdőhelyeken

București, augusztus 9. — A CFR vezérigazgatósága rendeletet adott ki, amely szerint augusztus 6-tól megszüntette a fürdőhelyekre 50 százalékos kedvezményekkel utazó közönségnek azt a kötelezettségét, -

hogy 8 napig kell időznie az illető fürdőhelyen hogy jegyük a visszautazásra érvényes legyen. A jegyet az érkezésnél azonnal láttamozzák s bármikor fel lehet használni visszautazásra.

Két német újságíró kiutasítottak Angliából

Berlin, augusztus 9. Az angol lapok ma reggel jelentették, hogy Crome Wreder és Frolanger német újságírókat az angol kormány kiutasította Angliából. A német kormány nem tiltakozott az intézkedés kínos meglepetését.

Miután azonban az angol kormány közölte, hogy a két állam közötti jogviszony érdekében a fentebbi újságírók angolai tartózkodását nem tartja kívánatosnak, a német kormány magától érthetően alkalmazkodik ehhez.

Rádió műsor

SZERDA

București. 7.40: A reggeli műsor közvetítése. Majd: Hírek tőzsde árfolyamok, vizárlásjelentés. 13.40: Gramofonlemez. 13.25: Sport hírek adása. 13.40: Gramofonlemez. 14.15: Hírek közvetítése. 14.30: Gramofonlemez. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Tardis zenekar. — Közben: Hírek, felolvasás. 20: A Tandis zenekar hangversenyének folytatása. 20.50: Gramofonlemez. 21.30: Csak Rádió Románia: Lemezek. Csak București: Miletineanu zongoraművész. 21.45: Utána: Scheel Mihály bariton énekel. 22.30: A két állomás együtt: Hírek. 22.45: Kis rádiózenekar.

23.45: Hírek németül és franciául. 23.55: Hírek.

Budapest I. — 7.45: Torna. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felolvasás. 12.10: Vizjelzőszolgálat. 13: Déli harangszó. 13.05: Cigányzene. 14.30: A rádió szalonzenekara. 17.15: „Ikarostól Lindberghig”. 18: „A paradicsom”. Felolvasás. 18.30: Tánclemez. 19.25: „Szinésztréfák”. Csevegés. 19.55: Kőbányai Általános Munkásdalyegylet műsora. 20.45: „Este a Városligetben”. 21.30: Cigányzene. 22.20: Hírek. 22.40: Hangversenyzenekar. 23.10: Időjárásjelentés. 24: Hírek francia és olasz nyelven. 24.10: Jazz. 1.05: Hírek külföldi magyarok számára.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE CÉGNEL ORADEA